

Nr 97.*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till det svenska sjukhuset i Korea.*

(3:e avd.)

I propositionen nr 168 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1954, föreslagit riksdagen att till Svenska sjukhuset i Korea för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

Genom beslut den 10 augusti 1950 medgav Kungl. Maj:t, att Svenska röda korset finge — under villkor att bestämmelserna i en Genève-konvention angående förbättrande av sårades och sjukas behandling vid stridskrafterna i fält iakttoges — på statsverkets bekostnad ställa till FN:s överkommandos förfogande i Korea ett fältsjukhus enligt en viss organisationsplan.

För täckande av kostnaderna för sjukhuset har riksdagen för budgetåren 1950/51—1953/54 såsom reservationsanslag anvisat resp. 10, 5, 8 och 11 eller tillhoppa 34 miljoner kronor. Anslagen har upptagits under fjärde huvudtiteln.

I propositionen nr 110/1953 lämnades en redogörelse för de ekonomiska förhållandena vid sjukhuset intill den 1 januari 1953. Enligt en i propositionen intagen sammanställning hade kostnaderna för sjukhuset under denna period uppgått till i runt tal 18,2 milj. kronor. Därefter har intill den 1 januari 1954 förbrukats ytterligare i runt tal 7,6 milj. kronor.

Vid anmälan av nyssnämnda proposition anförde chefen för försvarsdepartementet, att det icke vore möjligt att bedöma, hur länge fältsjukhuset komme att erfordras i sin dåvarande verksamhetsform. Därest stridshandlingarna i Korea skulle upphöra, kunde fråga uppkomma om sjukhusets utnyttjande under någon tid som civilt sjukhus i svensk regi, varvid kostnaderna skulle betraktas som ett bidrag till åtgärder för återhämtningen i Korea. Förslag föreläge om sjukvårdande verksamhet av denna art, bedriven av de skandinaviska länderna gemensamt. I detta sammanhang anmärkte departementschefen, att sjukhuset redan i viss utsträckning kunnat bereda sjukvård åt den koreanska civilbefolkningen. Departementschefen förutsatte, att, därest beslut fattades om en fortsättning efter vapenstilleståndet av sjukhusverksamheten i Korea, de anslagsmedel, som anvisats för fältsjukhuset, övergångsvis finge utnyttjas jämväl för den ändrade verksamheten till dess andra anslagsmedel kunde tagas i anspråk.

Med skrivelse den 19 januari 1954 har överstyrelsen för Svenska röda korset efter samråd med försvarets civilförvaltning inkommit med utredning rörande förutsättningarna för fältsjukhusets verksamhet efter utgången av innevarande budgetår. I utredningen, som även omfattar beräkning av medelsbehovet för en fortsatt drift av sjukhuset under budgetåret 1954/55, har i huvudsak anförts följande.

Genom svenska delegationen i den år 1951 konstituerade skandinaviska kommittén för utredning rörande gemensamt deltagande av Danmark, Norge och Sverige vid genomförande av ett av Förenta Nationerna utarbetat hjälp- och återuppbyggnadsprogram för Korea har tidigare undersökts förutsättningarna för en avveckling med utgången av innevarande budgetår av verksamheten vid fältsjukhuset för att härefter fortsätta den svenska insatsen för sjuk- och hälsovården i Korea i form av medverkan i ett planerat skandinaviskt undervisningssjukhus därstädes. Av en rapport, som denna kommitté tillställt vederbörande regeringar i november 1953, framgår emellertid, att möjlighet att påbörja den planerade insatsen icke kan väntas föreligga förrän tidigast i samband med budgetårsskiftet den 1 juli 1955. Sedan härigenom aktualiserats frågan om ett upprätthållande av driften vid fältsjukhuset ytterligare ett budgetår, har företagits en utredning, varvid syftet varit att söka beräkna kostnaderna för en fortsatt verksamhet vid fältsjukhuset, endast inriktad på hjälp åt den koreanska civilbefolkningen. Denna insats bör vara av sådan omfattning, att den får en reell betydelse för sjuk- och hälsovården inom det område, där fältsjukhuset är beläget, och vara av den art, att det nuvarande sjukhusets permanenta resurser i möjligaste mån utnyttjas.

Vid utredningen har antagits, att sjukhuset genom uppgörelse med Förenta Nationernas överkommando i fortsättningen skulle befrias från skyldigheten att vårda militära patienter, och att därför de speciella anordningar härför och den personal, som särskilt avsetts för denna del av sjukhusets verksamhet, kan utgå ur organisationen. Vad beträffar sjukhusets tekniska organisation, har målsättningen varit att i första hand utnyttja de två nuvarande permanenta sjukhusbyggnaderna med cirka tvåhundra vårdplatser och erforderliga anordningar för poliklinisk behandling m. m. Det har även ansetts önskvärt att vid beräkningen av personalbehovet taga hänsyn till den betydelsefulla verksamhet, som nu utövas av sjukhusets personal till förmån för sjukhusen i de koreanska flyktinglägren, ävensom för flyktingbarnen i Pusan-området. Slutligen har förutsatts, att den till sjukhuset knutna tandkliniken bibehålles.

Enligt den av överstyrelsen från dessa utgångspunkter uppgjorda personalplanen för sjukhusets reducerade organisation skulle där sysselsättas chefsläkare, tolv andra läkare, tandläkare, apotekare, sjukgymnast, trettioen sjuksköterskor, två barnsköterskor samt teknisk och administrativ personal, tillhoppa åttioåtta personer mot för närvarande cirka etthundrafemtio.

Beträffande finansieringen åberopar överstyrelsen en från försvarets civilförvaltning erhållen underhandsuppgift, enligt vilken på nu löpande anslag 11 miljoner kronor under första hälften av innevarande budgetår en besparing uppstått på cirka 500 000 kronor som en följd av smärre ändringar i personalorganisationen, resp. anställningsförhållandena. Genom *dels* en fortsatt reduktion av personalen i enlighet med nyssnämnda riktlinjer, *dels* förutsedd premieåterbäring, resp. utbetalning av bonus från berörda försäkringsbolag kan en ytterligare besparing under första halvåret 1954 på cirka 2 milj. kronor genomföras. Då kostnaderna för den förut angivna nedskurna organisationen med utgångspunkt från nuvarande utbetalningar an-

slås till cirka 500 000 kronor per månad, eller för år räknat 6 milj. kronor, skulle under angivna förutsättningar enligt överstyrelsens beräkningar uppkomma ett medelsbehov för sjukhuset under budgetåret 1954/55 på 3,5 milj. kronor.

Departementschefen anför, att den uppgörelse, som på sin tid träffades med Förenta Nationernas överkommando angående fältsjukhuset i Korea, icke innehåller närmare bestämmelser om hur länge verksamheten vid sjukhuset skulle bedrivas. Sedan under sommaren 1952 enighet i princip nåtts om riktlinjerna för ett vapenstilleståndsavtal, meddelade överkommandot som svar på en därom från svensk sida gjord förfrågan, att man räknade med att fältsjukhuset någon tid efter det formella ingåendet av ett vapenstillestånd skulle upphöra med verksamheten, varvid dock förutsattes, att då preliminärt föreliggande planer på ett skandinaviskt civilt sjukhus komme till utförande, så att detta kunde träda i fältsjukhusets ställe.

Vapenstillestånd i Korea har sedermera ingåtts den 27 juli 1953.

Sedan någon tid har utredning pågått rörande förutsättningarna för en sjukvårdande verksamhet i Korea, bedriven av de skandinaviska länderna gemensamt. Frågan om den närmare utformningen av detta projekt torde framdeles få underställas riksdagen. Såsom framgår av överstyrelsens för Svenska röda korset tidigare anförda utredning, torde möjlighet icke föreligga att påbörja denna hjälpinsats förrän tidigast i samband med budgetårsskiftet den 1 juli 1955.

I detta sammanhang nämnes, att i samband med nyligen i ämnet förda diskussioner vederbörande amerikanska myndigheter på Förenta Nationernas överkommandos vägnar enträget hemställt, att det svenska fältsjukhuset måtte fortsätta sin verksamhet, till dess det planerade skandinaviska undervisningssjukhuset trätt i funktion. Därvid har från amerikansk sida understrukits fältsjukhusets stora betydelse, i anslutning vartill framhållits, att möjligheter icke nu kunde förutses föreligga för ett övertagande av sjukhuset för fortsatt drift i amerikansk eller sydkoreansk regi.

Under dessa omständigheter och då det måste anses angeläget att den betydelsefulla insats från svensk sida, som skett genom fältsjukhuset i Korea, icke nu avbrytes, anses medel nu böra anvisas för sjukhusets drift intill utgången av budgetåret 1954/55. Då, såsom förutsatts av överstyrelsen för Svenska röda korset, sjukhuset snarast bör befrias från sina skyldigheter mot Förenta Nationernas militärmyndigheter och inrättas för vård av civila patienter, föreslås medelsanvisningen överförd från IV till XI huvudtiteln. Överstyrelsens förslag till sjukhusets organisation efter övergången till civilsjukhus har icke föranlett någon erinran från departementschefens sida. Ej heller har departementschefen något att erinra mot de framlagda kostnadsberäkningarna, vilka slutar på ett belopp av omkring 6 milj. kronor. Det framhålls dock, att beräkningarna måste anses såsom mycket osäkra. Å det för innevarande budgetår under IV huvudtiteln anvisade reservationsanslaget till fältsjukhuset beräknas uppkomma en behållning av cirka 2,5 milj. kronor. Behållningen föreslås få överföras till det anslag,

som för nästa budgetår skall upptagas under inrikesdepartementets huvudtitel. Detta anslag bör i enlighet med det anförda upptagas med (6—2,5) 3,5 milj. kronor samt bör erhålla reservationsanslags natur. Om mot förmodan anslaget icke skulle förslå förutsättes frågan om anvisande av ytterligare medel framdeles få underställas riksdagen. I avvaktan på dylikt förslag anses uppkommande merkostnader böra få bestridas från anslaget till oförutsedda utgifter och frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader framdeles anmälas.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att det får anses angeläget att den humanitära insats från svensk sida, som gjorts genom fältsjukhuset i Korea, inte nu avbrytes.

Med hänsyn härtill får utskottet, som inte funnit anledning till erinran mot utformningen av de utav Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang framlagda förslagen, hemställa,

att riksdagen må till *Svenska sjukhuset i Korea* för budgetåret 1954/55 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

Stockholm den 27 april 1954.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 99.